

Ministryně se zbytečně uráží, Rada vědě ubližuje

PRAVO

21.12.2009, rubrika: Publicistika, strana: 6,

autor: Václav Hořejší

Na zasedání Akademického sněmu AV ČR minulý týden vystoupil také prezident Václav Klaus a ministryně Miroslava Kopicová. Jejich vystoupení se nesla v duchu „Akademie věd musí pochopit, že v těžkých časech ekonomické krize se i ona musí uskromnit a nemůže požadovat další navyšování svého rozpočtu“.

To považuji za naprosto absurdní – Akademie věd je totiž jedinou institucí výzkumu, u které dochází v příštím roce k významnému poklesu rozpočtu a u které byl dokonce naplánován pro další dva roky další drastický a bez přehánění likvidační pokles. Všechny ostatní výzkumné instituce mají mít svůj rozpočet buď zachován, nebo zvýšen. Celková suma věnovaná státem na podporu vědy a výzkumu má totiž do roku 2012 zůstat na stejné úrovni jako v roce 2009 (asi 25 miliard).

Panu prezidentovi možná tyto skutečnosti nejsou známy (drobnosti pod jeho rozlišovací schopností), ale paní ministryně si jich samozřejmě musí být velmi dobře vědoma. Nechápu tedy, proč peskuje právě Akademii, která se jako jediná skutečně uskromní?

Paní ministryně dále řekla, že si nadále nemůžeme dovolit podporu vědy a výzkumu v dosavadním rozsahu, že v budoucnu už na to prostě nebudeme mít, a to mj. v souvislosti s plánovaným vybudováním dalších výzkumných institucí z prostředků strukturálních fondů EU.

Kofinancování jejich výstavby a zvláště financování jejich provozu po dokončení si podle paní ministryně vynutí drastické snížení podpory dosavadních institucí. To mi připadá úplně neuvěřitelné – když se před několika lety rozhodlo, že několik desítek miliard ze strukturálních fondů EU bude věnováno na rozšíření a zmodernizování výzkumné základny v naší zemi, vycházelo se z toho, že tato strategicky zásadně důležitá oblast je u nás ve srovnání s vyspělejšími zeměmi výrazně poddimenzovaná.

Rozhodně se nepočítalo s tím, že to bude na úkor výzkumu. A nyní slyšíme, že to nové bude kompenzováno výrazným rušením dosavadních výzkumných kapacit!

Pokud je tomu tak, říkám – zaražme tedy ještě teď na poslední chvíli celý program „Výzkum a vývoj pro inovace“ a ty desítky bruselských miliard dejme raději do výstavby a modernizace dálnic, čističek, škol a nemocnic!

Paní ministryně odmítla možnost (podle názoru mnohých velmi reálnou), že bychom na podporu provozu nových výzkumných kapacit po roce 2013 mohli získat významnou podporu od EU. Takovéto snahy by ale přece měly být vysokou prioritou! Paní ministryně dále prohlásila, že se cítí osobně dotčena kritikou Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI), jejíž je první místopředsedkyní (formálním předsedou je premiér), a zvláště tvrzeními, že většina současných členů Rady jsou v oblasti výzkumu a vývoje „nuly“.

Paní ministryně ani náznakem nepřiznala jakékoli pochybení Rady i jakoukoli vinu na současné bezpříkladně destabilizované situaci v českém výzkumu a vývoji a plně se za Radu postavila. Je mi líto, ale musím konstatovat, že současná RVVI vedená 1. místopředsedkyní Kopicovou způsobila svým nekoncepčním jednáním v posledních šesti měsících české vědě a výzkumu velké problémy.

Zvláště škodlivé byly snahy o destabilizaci a budoucí faktickou likvidaci Akademie věd, která spolu s Univerzitou Karlovou představuje vědecky nejproduktivnější českou výzkumnou instituci. RVVI vedená paní ministryní připustila aplikaci zcela nevhodné až absurdní metodiky hodnocení výsledků výzkumu a vývoje a jejího použití k rozdělování institucionálních finančních prostředků. Je třeba, aby byla co nejdříve jmenována nová RVVI, která by měla zcela jiné personální složení (podle mého názoru by v ní rozhodně neměla zůstat ani paní ministryně). Je nutné, aby naprostou většinu členů nové Rady tvořily výrazné osobnosti s nesporným odborným renomé, ať už v základním, či aplikovaném výzkumu. Je nutné provést i zásadní personální změnu ve vedení sekretariátu Rady.

Nová RVVI musí získat ztracenou důvěru vědecké a výzkumné komunity, zajistit v ekonomicky složité situaci stabilizaci výzkumných institucí, soustředit se na výrazné zvyšování kvality a efektivnosti výzkumu a vývoje.

To je něco úplně jiného než jakási byrokraticky organizovaná a nepotřebná „transformace“ systému výzkumu a vývoje. Je třeba koncepčně řešit problémy spojené s rozšiřováním infrastruktury českého výzkum